

20 kérdés a demokratikus iskoláról

május 1, 2017

Az Interneten megtalálható 20 kérdés és válasz a Waldorf-iskoláról c. kiadvány arra inspirál, hogy magam is hasonló kérdésekre válaszolva átgondoljam azt, hogy mik a különbségek a Waldorf iskolák és a Demokratikus iskolák között. Joggal kérdezheti valaki, hogy mi is az a demokratikus iskola, mert Magyarországon egyelőre kevés van belőlük. Kevés, de nem semmi. A Demokratikus iskolákhoz tartozónak érezzük a budapesti Kürt gimnáziumot, az egerszalóki Horizont Iskolát és a pócsmegyeri Malom Alom demokratikus tanulóközösséget is. (A világon több száz demokratikus iskola létezik: lásd: IDEN Network)

Íme tehát az első kérdés:

1. Milyen gyerekeket vesznek fel a demokratikus iskolákba?

Ez minden iskola saját hatáskörébe tartozik. Fontos, hogy valamilyen szinten az iskola mindenkori tanulói is beleszólhassanak abba, hogy valakit felvegyenek-e az iskolába vagy se. Ezért a felvételt általában egy hosszabb vagy rövidebb próbaidő után dönti el az iskola. A Waldorf iskolák politikájával egyetértve, mi is azt az elvet követjük, „A Waldorf-iskolák alapvetően minden gyermek előtt nyitva állnak, függetlenül vallástól, bőrszíntől, nemtől és a szülők jövedelmétől”.

2. Ki volt Alexander Sutherland Neill és mi köze

van a demokratikus iskolák mozgalma?

Alexander Sutherland Neill alapította a ma létező legöregebb demokratikus iskolát az anglia Summerhill iskolát. A demokratikus iskola elnevezés későbből származik. Korábban az ilyen iskolák magukat szabad iskolának nevezték. A demokratikus iskola elnevezés onnan származik, hogy a demokratikus iskolákban mindig működik egy gyakran ülésező diák-tanár önkormányzati iskolagyűlés, amely az iskolai élet sok területét önállóan kormányozza. Az iskolagyűléseken mindenki egyenlő jogokkal rendelkezik, ami vonatkozik arra, hogy mindenki tehet javaslatokat a napirendre, mindenki felszólalhat a gyűléseken és a szavazásokon mindenkinek egyenlő szavazati joga van. A demokratikus iskolák mozgalma terjedőben van világszerte.

3. Muzikálisan tehetségesnek kell lennie egy gyermeknek ahhoz, hogy egy demokratikus iskolában tanulhasson ?

A kérdés nevetségesnek hangzik. A demokratikus iskolák nem követel semmiféle speciális tehetséget. Egyetérthetünk azzal, amit a Waldorf iskola ír magáról: „Nem, a Waldorf-iskola egy olyan iskola, amely minden irányú tehetségnek teret enged. Ha a Waldorf-diákok festenek, rajzolnak, plasztikáznak vagy szobrászkodnak, akkor nem az eredmény a fontos, hanem sokkal inkább maga a folyamat. A folyamatban a gyerekek és fiatalok tisztán a művészi alkotás képességének sokszínűségét gyakorolják. A Waldorf-tanárok azon dolgoznak, hogy diákjaikban az értelmet, a kreativitást és a személyiséget egyensúlyba hozzák.” A demokratikus iskolák ezekkel a dolgokkal kapcsolatban még a Waldorf iskoláknál szabadabbak, és nem gondolják azt, hogy a gyerekeket úgy kell és lehet fejleszteni, hogy előírják azt, hogy mit csináljanak. A fejlesztés módszere egy demokratikus iskolában abban áll, hogy mindig van lehetőség kreatív tevékenységekre az iskolai műhelyekben. A tanárok rendelkezésre állnak, ha valaki tevékenykedni akar, és kezdeményeznek, de nem kényszerítenek

senkit dolgokat csinálni. Így több helye marad az egyéni kezdeményezésnek.

4. Nem az az igazság, hogy elsősorban tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek mennek demokratikus iskolába ?

A demokratikus iskolák szívesen fogadnak olyan gyereket is, akik más iskolákban, azok elnyomó rendszere miatt tanulási nehézségekkel küzdöttek. A demokratikus iskolákban a gyerekek nagyobb szabadságot élveznek, és idővel sok korábbi magatartási problémától meg tudnak szabadulni. A demokratikus iskolában nem siettetik a gyerekeket és az intellektuális tehetséget nem értékelik többre a más irányú tehetségnél.

5. Vannak-e osztályok a demokratikus iskolákban és milyen osztálylétszámmal?

Mivel a demokratikus iskolák általában kis iskolák, a gyerekeket nem osztják osztályokba, hanem több évet átfogó csoportokba, aminek határait nem csupán az évek határozzák meg. A demokratikus iskolák nem követik az osztálybontást és rugalmasabban kezelik azt. A tanárok tudják, hogy minden gyerek különböző fejlődési utat fut be, amit kívülről nem lehet felgyorsítani, illetve ezek a kísérletek inkább fordítva sülnek el. A tanítás egy ajánlatot jelent, amit a gyerekek vagy elfogadnak vagy nem. A tanárok feladata az, hogy biztosítsák, hogy azok a gyerekek, akik tanulni akarnak ezt megtehessék. A játéknak, a játékos tanulásnak nagy szerepe van az iskola életében. A gyerekek képesek arra, hogy maguknak olyan feladatokat találjanak a tanárok segítségével, amik kihívást jelentenek számukra, de még megoldhatóak.

6. Igaz az, hogy a demokratikus iskolákban nincsen osztályozás és buktatás?

A demokratikus iskolákban sincs osztályozás és buktatás. Ebben a tekintetben az iskolák még következetesebbek a Waldorf iskoláknál, amelyek sokszor a magasabb osztályokban

osztályoznak. Az osztályzás nagyon gyakran csuszlik át egyfajta büntetésbe, és mint minden büntetés éppen ellenkező hatást vált ki a gyerekekből, mint az feltételezett. Egy rossz osztályzat nem ösztönzi a tanulót többet tanulni és nem ösztönzi arra, hogy legyőzze a többieket. A valószínű reakció inkább elfordulás a tanulástól.

7. Érdemjegyek és bukás nélkül motiválhatók egyáltalán a gyerekek a tanulásban?

A gyerekek akkor motiváltak a tanulásra, ha figyelembe veszik igényeiket. Így bele kell tudni szóljanak abba, hogy mit, hogyan, és miként tanuljanak. Ha a közreműködésük nélkül létrehozott tananyagot, életkori sajátosságaik figyelembevétel nélküli módszerekkel, őket frontálisan oktattva kívánják beléjük gyömöszölni, akkor elvesztik az érdeklődésüket. Ha mindezeket figyelembe veszik, akkor az érdeklődésük megmarad.

8. A demokratikus iskola nem egy üdvös világ káprázata? Hogyan igazodnak el később egyáltalán a tanulók a kemény valóságban?

A demokratikus iskolák tanulói számos olyan területen fejlődhetnek, amire a tradicionális iskola nem ad lehetőséget. Megtanulnak érvelni igazuk mellett, megtanulják, hogy a másik ember érveit is meghallgassák. Megtanulják, hogy milyen fontos az igazságosság az életben, és megtanulják, hogy milyen módszerei vannak az igazságszolgáltatásnak. Ezek mellett egyáltalán iskolai éveik alatt jobban élvezik az életet, és ezt az életörömrre való készséget és képességet is kamatoztatni tudják később. Nem gondoljuk, hogy konfliktusok nélkül tudnak egy keményebb világba beilleszkedni, de azt igen, hogy képesek lesznek ezeket a konfliktusokat megharcolni, és igazukhoz erősen ragaszkodnak. Optimális esetben képesek lesznek demokratikus struktúrákat létrehozni későbbi tanulmányaik ideje alatt, vagy munkahelyükön, családjukban. folytatása következik...

{jcomments on}